

Genetik, o kterém jsme se učili na základní škole

Název emise: Osobnosti -
Johann Gregor Mendel

Den vydání: 4. dubna 2012

Platnost: od 4. dubna 2012 ve
styku tuzemském i mezinárodním až do odvolání

Hodnota: 20 Kč – č. 716 (ČP)

Autor: Karel Šafář

Rytec: Bohumil Šnejder

Rozměr známkového obrazu:

40 x 23 mm

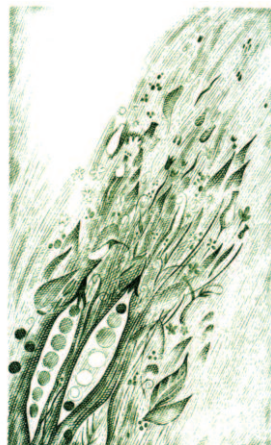
Druh tisku: OTR v barvě tmavozelené kombinovaným HT v barvách světle zelené, oranžové, modrofialové a fialové; vytiskla PTC Praha

Tisková forma: 2 x 50; **Papír:** fl-an

Náklad: ; **Data tisku:**

FDC: OTp v barvě tmavozelené; vytiskla PTC Praha

V emisi Osobnosti vychází známka s portrétem Jana (Johanna) Mendela (1822–84), jehož pokusy s křížením různě barevně kvetoucích rostlin hrachu

uvízly v paměti snad všech žáků základních škol u nás, bez ohledu na to, zda do nich chodili před rokem či sedmdesáti lety. Rodák ze Slezska, původem Němec, dobře hovořící česky, prožil prakticky celý život na Moravě. Rodinný statek v Hynčicích opustil záhy, odešel na studie do Lipníku a pak do Opavy, kde maturoval. Vysokoškolská studia absolvoval v Olomouci a jako jede-

nadvacetiletý vstoupil do kláštera augustiánů ve Starém Brně, kde přijal řádové jméno Řehoř (Gregor). I poté ale studoval, a to řadu oborů – matematiku, fyziku, chemii, botaniku, zoologii a paleontologii, zajímal se i o meteorologii. Právě díky matematice si uvědomil důležitost statistiky

pro vysvětlování přírodních dějů. Využil ji během svých pokusů s křížením rostlin, zejména už zmíněných barevných hrachů. Je paradoxní, že ačkoli doba ukázala správnost jeho závěrů, on v ně nakonec nevěřil, protože u jiných rostlin dospěl k odlišným výsledkům (až později bylo objasněno, že to nebylo jeho vinou). Více pozornosti proto později věnoval meteorologii, v níž prováděl každodenní pozorování. Z třinácti prací, které vydal, jich devět bylo věnováno právě jí.

V profesním životě měl úspěch, jako člen církevního řádu se stal opatem svého kláštera a této své funkci věnoval mnoho času a sil – dokonce tolik, že mu nezbyvaly na jeho vědecké pokusy. Zemřel jako dvašedesátiletý, orchestr na jeho pohřbu dirigoval Leoš Janáček, kterého klášter podporoval na studiích v Brně.

Význam Mendelových vědeckých prací byl doceněn až čtvrt století po jeho smrti – zato je uznáván dodnes. Je považován za zakladatele genetiky a autora Mendelových zákonů, ale i za jednoho z prvních statistiků v přírodovědě. Na jeho meteorologickou činnost zase upomíná název české vědecké stanice v Antarktidě.

Námětem známky je jeho portrét spolu se stylizovanou kresbou hrachů, které vidíme i na kresebné výzdobě FDC.

